

Jaarprogramma 2012

Den Haag, 14 december 2011

Inhoudsopgave

1 INLEIDING	2
2 AMBITIES EN DOELSTELLINGEN	3
3 AAN DE SLAG.....	5
4 PARTNERS	7
5 BUREAU	8
6 FINANCIËN	9

1. Inleiding

Op 22 maart 2012 viert de Stichting van het Onderwijs haar papieren jubileum. De afgelopen twee jaar hebben de partners binnen de Stichting de eerste stappen gezet om de Stichting als platform te gebruiken voor gezamenlijke visievorming. De thema's Professionalisering en doorlopende leerlijnen zijn uitgediept in intersectorale werkgroepen en hebben geleid tot gezamenlijke opvattingen en ambities op beide terreinen. Deze gemeenschappelijke zienswijzen zijn bovendien ingebracht in een aantal overleggen met de minister en de staatssecretaris.

Komend jaar wil het bestuur de samenwerking verdiepen. De boodschap dat de sectoren zelf verantwoordelijk moeten zijn, is met succes voor het voetlicht gebracht. Nu is het moment daar voor de sectoren om te laten zien hoe zij die verantwoordelijkheid oppakken. Zo laten we zien hoe de onderwijssector als geheel regie en verantwoordelijkheid neemt voor onderwijsbrede thema's. Dit doet zij niet door de Stichting tot een beslistafel te maken. Juist de onderhandelingen en sectorale uitwerkingen horen niet binnen de Stichting. De Stichting is een platform waar gezocht wordt naar wat allen bindt en waar gezamenlijke ambities benoemd en bevorderd worden. Zo hopen wij met de Stichting van het Onderwijs een bijdrage te leveren aan een sterke onderwijssector en toekomstbestendig onderwijsbeleid.

In dit jaarprogramma schetsen wij de concrete activiteiten die wij als bestuur zien voor de Stichting in 2012. De aandacht zal net als in de voorgaande jaren vooral gericht zijn op overleg met het kabinet over de hoofdlijnen van het onderwijsbeleid en het verder ontwerpen van een platform waar ook geassocieerde organisaties hun bijdragen kunnen leveren aan de onderwijsbeleidontwikkeling.

[leeswijzer]

In het volgende hoofdstuk staan de ambities voor de lange termijn en de doelstellingen voor de periode 2012. Hoofdstuk 3 behandelt de werkwijze van de Stichting met de inhoudelijke thema's voor 2012. De samenwerking en afstemming met andere organisaties is een belangrijk onderdeel van de activiteiten en daarom apart beschreven in het vierde hoofdstuk. In het vijfde hoofdstuk wordt de ondersteuning van de Stichting beschreven. Het geheel wordt vervolgens in hoofdstuk 6 afgesloten met de begroting.

2. Ambities en doelstellingen

[ambities]

Bij oprichting heeft het bestuur als doel van de Stichting gegeven *“alles te ondernemen voor goed onderwijs ten gunste van een open democratische samenleving”*. De Stichting vindt zichzelf succesvol voor goed onderwijs als het de volgende zaken bewerkstelligt:

- De overheid ziet onderwijs als investeringspost, niet alleen ten behoeve van de economie, maar ook voor individuen en de samenleving als geheel.
- De overheid heeft hoge verwachtingen van het onderwijs en schenkt vertrouwen door zo veel mogelijk beleidsrust te bieden.
- Onderwijsbeleid biedt onderwijsinstellingen beleidsruimte waarbinnen zij zichzelf kunnen vernieuwen en ontwikkelen.
- Onderwijsbeleid boogt op een langetermijnvisie.

Inhoudelijk is goed onderwijs gebaat bij heldere gemeenschappelijke, onderwijsbrede principes. Deze staan beschreven in de drie manifesten die bij de oprichting zijn opgesteld. *Elk talent telt*. Onderwijs is noch een eliteproject, noch een afvalrace. *Onderwijs is goed voor ons*. Niet alleen goed voor de economie, maar ook goed voor individuen en de sociale staat van de samenleving. En *onderwijs verdient een eigen organisatievorm*. Een school is iets bijzonders. Het is een eigen organisatievorm die in optima forma opereert als een professionele leergemeenschap.

De Stichting zet zich voor bovengenoemde waarden in door zich te richten op sectoroverstijgend onderwijsbeleid. Het is haar ambitie om (#1) dit beleid op landelijk politiek niveau te beïnvloeden. De Stichting kan dit alleen bereiken als zij ook haar tweede ambitie kan waarmaken om (#2) een breed platform te zijn, waar de onderwijsorganisaties ook met elkaar spreken over de sectoroverstijgende onderwijsthema's. Een platform dat zich richt op het vinden van gemeenschappelijk draagvlak en de samenhang tussen de onderwijssectoren laat zien. Op deze wijze hoopt de Stichting van het Onderwijs een bijdrage te leveren aan (#3) positieve beeldvorming van onderwijs in de samenleving, de derde ambitie van de Stichting.

[sterktes en zwaktes]

In bovenstaande ambities staat de Stichting niet alleen. De sociale partners en andere landelijke onderwijsorganisaties behartigen voor de eigen deelsector vaak diezelfde of vergelijkbare idealen. De kracht van samenwerking in de Stichting is dat niet eerder alle grote onderwijsorganisaties uit het maatschappelijk middenveld zich verenigd hebben om samen verantwoordelijkheid te nemen voor onderwijsbrede thema's. Een belangrijke groep die minder actief is binnen de Stichting, zijn de leerlingen-, studenten- en ouderorganisaties. Ook in 2012 wordt ingezet om deze groep meer bij de Stichting te betrekken.

Door met de verscheidene onderwijsorganisaties uit het maatschappelijk middenveld rond de tafel te zitten en met elkaar overeenstemming te bereiken over onderwijsbeleid, neemt het onderwijs meer zelf de regie. Dit terwijl voorheen alleen de Onderwijsraad en de minister van Onderwijs over sectoroverstijgend onderwijsbeleid spraken. Voor de Stichting zal de uitdaging zijn om niet te verzanden in overleg waar enkel algemeenheden tot overeenstemming leiden. Het bestuur zal de kracht van de besluitvorming voortdurend in het oog moeten houden. Bovendien is ook discipline noodzakelijk: de Stichting moet zich beperken tot de sectoroverstijgende thematiek en de eigen specifieke uitdagingen van de afzonderlijke onderwijssectoren niet overnemen.

[doelstellingen]

Voor de periode 2012 zijn de ambities vertaald in de onderstaande doelstellingen.

► In gesprek met de politiek

De Stichting van het Onderwijs wil in 2012 twee- tot driemaal met het kabinet overleg voeren over (de hoofdlijnen van) het onderwijsbeleid. Ook zal de vaste Kamercommissie OCW worden uitgenodigd voor een overleg over de thema's die in 2012 in de Stichting worden behandeld.

► Gezamenlijke visievorming

De Stichting van het Onderwijs zal op minimaal drie thema's (zie hoofdstuk 3) binnen het bestuur en met geassocieerde organisaties komen tot gezamenlijke positionering. Hierbij wordt voortgebouwd op het werk uit de voorgaande jaren. Andere thema's kunnen gekozen worden naar aanleiding van rapporten of adviesaanvragen van andere organen. De gezamenlijke visievorming kan leiden tot het geven van advies aan het ministerie van Onderwijs of andere publieke organen. Deze overleggen zullen waarnodig voorbereid worden door werkgroepen, bestaande uit personen voorgedragen door de kernorganisaties en geassocieerde organisaties.

► Kennisbasis vergroten

Om de gezamenlijke opinievorming voor te bereiden zal de Stichting van het Onderwijs de eigen kennis moeten vergroten. Dit betekent dat met name op de inhoudelijke thema's die in werkgroepen verdiept worden, feiten uit praktijk en onderzoek bijeen worden gebracht. Deze informatie is beschikbaar voor de aangesloten organisaties en zal indien gewenst via de internetsite ontsloten worden.

► Draagvlak verbreden

Begin 2012 wordt er een middag georganiseerd om in gesprek te komen met de geassocieerde leden van de Stichting. Daarnaast worden zij ook in 2012 vanzelfsprekend geïnformeerd en uitgenodigd om in de werkgroepen van de Stichting te participeren.

3. Aan de slag

[keuze van de verdiepingsthema's]

Zonder gesprek geen platform. De kern van het vormen van een platform en (het voorbereiden van) overleg met het kabinet is de dialoog binnen de onderwijssector. Het is voor het succes van de Stichting van vitaal belang de dialoog te voeren. In de periode 2010-2011 is binnen de Stichting de dialoog gestart over professionalisering en doorlopende leerlijnen. In 2012 wordt de dialoog voortgezet.

thema: professionalisering

Het thema professionalisering wordt in 2012 voortgezet. In de afgelopen twee jaar heeft een werkgroep met een brede vertegenwoordiging drie notities opgeleverd waarin de visie van de Stichting van het Onderwijs is verwoord en een reactie op het actieplan Leraar 2020 is gegeven. Kort gezegd was de boodschap dat professionals zichzelf professionaliseren en professionalisering zodoende niet kan worden opgelegd van bovenaf. Deze visie is ingebracht in twee gesprekken met de staatssecretaris van Onderwijs. De staatssecretaris stond sympathiek tegenover deze zienswijze en heeft de bal bij de organisaties in de Stichting gelegd. Het bestuur heeft besloten de handschoen op te pakken. In 2012 gaan de organisaties in Stichtingverband in gesprek om te bezien hoe de sectoren de verantwoordelijkheid kunnen opnemen: welke rollen en taken zijn er en hoe kunnen zichtbare resultaten worden geboekt?

thema: doorlopende leerlijnen

Het thema doorlopende leerlijnen is ook een thema dat sinds de oprichting onderwerp van gesprek is. In 2011 heeft de werkgroep een notitie voorbereid die in het voorjaar is besproken met de minister en staatssecretaris. De kern van de gezamenlijke inbreng is het rendementsverlies (doorstroomproblemen) dat zich uit in onderpresteren en uitval. De oplossingen die de Stichting aandroeg is waren (1) de focus houden op de invoering van de referentieniveaus taal en rekenen gecombineerd met opbrengstgericht werken; en (2) maatregelen om de studieloopbaan van leerlingen beter/soepeler te laten verlopen, namelijk.

- keuzes in de studieloopbaan gebaseerd op ambities, talenten en kansrijkheid in vervolgstudie
- loopbaanoriëntatie en –begeleiding
- het wegnemen van belemmeringen om te stapelen voor laatbloeiers of switchers
- remediërende mogelijkheden voor leerlingen (zomercursus, schakelklas, vve)
- betere beeldvorming voor beroepsgerichte leerroutes

Het gesprek met de minister leidde tot een vervolgafspraken. Op de agenda stond een nieuwe notitie waarin gefocust werd op de belemmeringen in de overgangen tussen onderwijsniveaus. In 2012 zal ook dit thema worden voortgezet.

thema: onderwijsfinanciering

In 2011 is naar aanleiding van de Voorjaarsnota een nieuwe werkgroep gestart, de werkgroep Onderwijsfinanciering. Zij hebben de onderwijsbegrotingen van de afgelopen jaren onderzocht. Hieruit bleek dat er per saldo de komende jaren bezuinigd wordt op het onderwijs. Deze informatie is vaak lastig te achterhalen. De Stichting van het Onderwijs wil meer helderheid in de vaak ondoorzichtige financiering van het onderwijs. De werkgroep heeft voorgesteld om hiervoor een 'thermometer' met drie indicatoren te hanteren:

- de overheidsuitgaven aan onderwijs als percentage van de totale overheidsuitgaven
- de reële uitgaven per deelnemer
- solvabiliteit, liquiditeit en rentabiliteit van onderwijsinstellingen

In 2012 zet de werkgroep het werk voort. De ambitie is om te komen tot indicatoren voor toekomstige financiële ontwikkelingen, dus om naast de 'thermometers' ook 'barometers' te ontwikkelen. Ook wordt contact gezocht met het CPB om de berekeningen van de Stichting te valideren.

Het bestuur heeft besloten de notitie van de werkgroep (nog) intern te houden. Wel is de informatie gebruikt om de Kennis- en Innovatiefoto 2012 van de KIA-coalitie (zie hoofdstuk 4) inhoudelijk te verrijken.

thema: ouderenregelingen

Tot slot is aan de inhoudelijke thema's een vierde op verzoek van de staatssecretaris van Onderwijs en de Tweede Kamer toegevoegd. In 2012 zal de nieuwe werkgroep ouderenregelingen aan de slag gaan om het gesprek over ouderenregelingen in het licht van toekomstige demografische ontwikkelingen en duurzame inzetbaarheid voor te bereiden.

[werkwijze]

De Stichting hanteert voor elke themaverdieping in principe onderstaande werkwijze. Gezien de ontwerpfasen waarin de Stichting verkeert, is deze werkwijze geen wet van Meden en Perzen. Gedurende het jaar zal het bestuur waar nodig het traject aanpassen.

▼ Keuze van een te verdiepen thema

Het bestuur kiest het thema. In de bestuursvergadering wordt beoordeeld of een actuele ontwikkeling of concrete adviesaanvraag in behandeling wordt genomen door de Stichting van het Onderwijs. Als hiervan sprake is stelt het bestuur in principe een werkgroep in.

▼ Bemensing werkgroep

Het bestuur spreekt met elkaar af welke kernorganisaties stafmedewerkers leveren. Ook besluit men welke geassocieerde organisaties gevraagd worden te participeren in de werkgroepen. Het ambtelijke secretariaat neemt contact op met de vaste contactpersonen van de kernorganisaties en de geassocieerde organisaties om afspraken te maken over de feitelijke bemensing van de werkgroep.

▼ Opdrachtverlening

De werkgroep maakt een startnotitie, waarin zij de probleemstelling, de werkvormen en de planning voor het te verdiepen thema uitwerken. De werkgroep is vrij in het kiezen van de werkvormen die zij wil hanteren. Het document wordt vervolgens voorgelegd aan het bestuur van de Stichting in een schriftelijke ronde. De startnotitie wordt bijgesteld aan de hand van ontvangen reacties en vastgesteld door het dagelijks bestuur.

▼ De totstandkoming van de eindrapportage

De conceptrapportage van de werkgroep wordt verstuurd naar alle betrokken organisaties. Deze kunnen de rapportage gebruiken voor bijvoorbeeld raadpleging van hun achterbannen. Het eindproduct wordt na revisie aangeboden aan het bestuur van de Stichting.

▼ De totstandkoming van de eindrapportage

De eindrapportage wordt geagendeerd voor de eerstvolgende bestuursvergadering. Hier worden ook afspraken gemaakt over vervolgacties (bijvoorbeeld inbreng in het overleg met bewindspersonen) en de publicatie van de rapportage.

4. Partners

[Geassocieerde organisaties]

De Stichting van het Onderwijs is een brede samenwerking tussen de sociale partners in het onderwijs. In 2011 is deze groep van kernorganisaties uitgebreid met geassocieerde organisaties: AOC-raad, ISO, LAKS, LSVb, Platform VVVO, VTOI. Geassocieerde organisaties (kunnen) participeren in werkgroepen die inhoudelijke onderwijsgerelateerde thema's voorbereiden en nieuwe onderwerpen op de agenda van het stichtingsbestuur plaatsen. In februari wordt een seminar georganiseerd waarvoor alle kernorganisaties en geassocieerde organisaties worden uitgenodigd. Tijdens dit seminar dagen we de organisaties uit een gezamenlijke visie te beschrijven voor het onderwijs en de route van goed naar geweldig onderwijs.

[KIA-coalitie]

Alle organisaties uit het bestuur van de Stichting zijn tevens kernleden van de KIA-coalitie die de Kennis en Innovatieagenda vaststellen en jaarlijks de voortgang bewaken middels de KIA-foto. De Stichting van het Onderwijs voert samen met de KNAW het secretariaat van de KIA-coalitie. Ook biedt de Stichting indien nodig een platform om onderwijsgerelateerde standpunten die in KIA verband zijn ingenomen, nader te bespreken.

[publieke partners]

Onderwijsraad

De Onderwijsraad werkt het hele jaar door aan adviezen die vaak sectoroverstijgende onderwijsthema's betreffen. Op bestuurlijk niveau zal er worden besproken welke rol de Stichting van het Onderwijs kan spelen in het vervolgtraject van de adviezen. Bijvoorbeeld door de adviezen in Stichtingverband te bespreken en afspraken te maken hoe het onderwijs vervolg zou willen geven aan het advies.

Ministerie van Onderwijs

Het tweede orgaan waar onderwijsbreed beleid aan de orde komt is het ministerie van Onderwijs. De minister van Onderwijs hecht vooral aan de adviesfunctie van de Stichting van het Onderwijs. Op termijn kan een adviesaanvraag worden ontvangen. Gedurende het jaar zal op ambtelijk niveau contact worden gehouden en informeren partijen elkaar wederzijds. Ook voor de voorbereiding van het overleg tussen kabinet en Stichting vindt samenwerking plaats met het ministerie van Onderwijs.

5. Bureau

De Stichting is nadrukkelijk *van* het onderwijs. De input moet primair komen vanuit de aangesloten partijen. Het secretariaat van de Stichting heeft daarom in de eerste plaats een rol in de procesregie en is beperkt van omvang. Daarnaast is waar nodig en op verzoek ook een inhoudelijk-ondersteunende rol mogelijk.

[taken van het secretariaat]

De dienstverlening bestaat concreet uit:

Algemene bestuursondersteuning

1. Organisatie en voorbereiding van de ambtelijke en bestuurlijke overleggen die door of vanuit de Stichting van het Onderwijs worden belegd.
2. Verslaglegging van die overleggen.
3. Ambtelijk toezicht dat de in de Stichting van het Onderwijs gemaakte werkafspraken tijdig en adequaat door de aangewezen personen of organisaties worden uitgevoerd (procesregie).
4. Ambtelijke afstemming/relatiebeheer met andere relevante partners, zoals de Stichting van de Arbeid, de SER, ministeries, sectorfondsen in het onderwijs.
5. Ambtelijk aanspreekpunt/contactpunt voor overige personen en organisaties buiten de Stichting van het Onderwijs.
6. Jaarlijkse verslaglegging en verantwoording van de werkzaamheden van de stichting.

Projectondersteuning

7. Overige taken en ondersteuning, op verzoek van het bestuur of werkgroepen van de Stichting van het Onderwijs.
8. Het voeren van het secretariaat van de KIA-coalitie.

Communicatie & webredactie

9. Verzameling en verspreiding van informatie voor of door de Stichting van het Onderwijs.
10. Beheer webpagina's/website met informatie over en van de Stichting.

[personele bijdrage kernorganisaties]

Er is gekozen de bemensing van het bureau zo beperkt mogelijk te houden. De kernorganisaties van de Stichting zullen waar nodig eigen staf inzetten voor het leveren van inhoudelijke bijdragen. Dit kan het geval zijn bij aanvullende opdrachten vanuit het bestuur of bij de installatie van werkgroepen. Dankzij de inzet van stafmedewerkers van de kernorganisaties hoeven geen diensten ingekocht te worden. Hiervoor is daarom geen ruimte opgenomen in de begroting. Medewerkers uit de organisaties kunnen geen beroep doen op vacatiegelden. Over de inzet van de eigen stafmedewerkers zullen tijdens bestuursvergaderingen afspraken worden gemaakt.

6. Financiën

De organisaties uit het bestuur financieren de Stichting van het Onderwijs zelf, puttend uit de arbeidsmarktmiddelen via de sectorale cao-tafels.